
THE SHOES
FERDINANDO

MWANAMUME WA GILLETTE NA VIATU

THE FAMILY · 02

TOFAUTI NI IPI?

Ilikuwa tarehe 10 Novemba 1984, saa 3:30 asubuhi. Baba yangu alifungua mlango wa chumba changu cha kulala, akaacha mwanga uingie, akasema, “Nando, Carabinieri wako mlangoni wanakuulizia. Umefanya nini, shetani wewe?”

“Baba,” nikasema, “unanitania? Niache nilale. Nimerudi kuchelewa asubuhi hii. Melania alinimaliza jana.”

“Huyo Melania ni nani, shetani? Inua matako yako, nawa uso, vaa nguo, na utoke hapa nje. Zungumza nao ujue wanataka nini.”
“Sawa, nakuja.”

Maresciallo Posca na Vice Brigadiere Patanè walikagua kitambulisho changu kisha wakaniambia: “Usiporipoti tarehe 17 Novemba katika Shule ya Vikosi vya Deraya ya Ferrari Orsi mjini Caserta kutimiza wajibu wako wa huduma ya kijeshi, Ofisi ya Mwendesha Mashtaka wa Kijeshi itatoa hati ya kukamatwa kesho asubuhi na mapema. Tutakuja kukuchukua na kukupeleka gerezani.”

Niliwatazama nikasema, “Mnataka kahawa? Ndiyo kwanza nimeamka. Narudi sasa hivi na mtaniambia nusu ya pili ya filamu hii. Mnachekesha, lazima niseme.”

Baba yangu aliwaashiria askari kwamba nimerukwa na akili, nao wakasita kidogo. Niliporudi kutoka jikoni, niliuliza kama nilipaswa kuwa nimepokea barua ya kuitwa jeshini. Walikuwa na risiti

iliyotiwa saini na mama yangu, ambaye wakati huo huo alikuwa kazini.

Bila kupoteza sekunde nyingine, niliomba radhi kwa kutoelewana na nikawahakikishia kwamba ningekuwepo siku hiyo, tayari kuvaa zile nguo unazovaa kwa miezi kumi na miwili hadi zinapitwa na muda kama mtindi.

Nilijiandaa. Usiku nilioondoka, baba yangu aliniaga kwa kupunga mkono. Nilipomwomba aongeze kitu kwenye lira zangu chache — sawa na euro kumi leo — alisema, “Zifanye zidumu. Utapata lira 60,000 kwa mwezi. Hizo ndizo zote utakazokuwa nazo za kuishi.”

Mama yangu alijifanya amelala na hakujibu. Saa 5:45 usiku, rafiki yangu Oreste alikuja nyumbani kwangu na Fiat 850 ya baba yake — baba yake alifanya kazi katika shirika la reli — na akanipeleka stesheni. Wakati huo sikuelewa tabia ya wazazi wangu. Walichofanya kilionekana kawaida kwangu. Hilo lilikuwa somo langu la kwanza la kweli.

Nilifika Napoli saa 12:10 asubuhi iliyofuata, kisha nikapanda treni kwenda Caserta. Stesheni niliuliza njia ya kwenda kambini na nikatembea dakika thelathini zaidi hadi langoni. Niliripoti kwa afisa wa zamu, aliyesema, “Mwingine aliyechelewa, kundi la 9/84.” Nilikuwa ninaingia katika nyumba mpya. Ningeiacha mwaka mmoja baadaye.

Walinipeleka moja kwa moja ghala la vifaa. Walinipa mkoba wa mgongoni, jozi mbili za buti za kijeshi — moja fupi, moja ndefu — mkanda, soksi za sufu, sahani mbili za chakula za kijeshi, kikombe, chupa ya maji, sanduku la chuma la dawa, raba, sare ya madoadoa, kofia, sare rasmi, tarbushi ya kuvaa kambini, jozi mbili za bukta za ndani zilizotoka moja kwa moja Vita vya Kwanza vya Dunia, na fulana mbili za ndani za sufu za mikono mirefu.

Nilitabasamu, bila kujua bado ni kwa kiasi gani fulana hizo zingeokoa maisha yangu.

Ilikuwa kama kuwa ndani ya filamu. Nilitoka nikipiga mluzi, na afisa aliyekuwa akija upande wangu alinisimamisha na akanipa adhabu ya siku mbili kwa kutomsalimu kijeshi. Majaliwa yaliamua kwamba ningefungiwa kitandani kwangu kwa saa arobaini na nane, bila kumwona mtu yeyote.

Asubuhi mbili mfululizo nilipewa zamu ya vyoo: kusafisha vyoo baada ya wanaume 280 kunya — na si wote walifaulu kuyaweka ndani. Sikuchukizwa. Hiyo, nayo, ilikuwa huduma ya kijeshi. Ilinibidi nione na kujifunza kwamba si kila mtu hunya rangi moja, na si kwa sababu ya chakula tu.

Baada ya wiki moja, askari mwenzangu kutoka karibu na mji wangu wa nyumbani alikuja kuniona. Jina lake lilikuwa Franco Nicolò, kundi la 5/84. Katika maisha ya kiraia alikuwa mwakilishi wa mauzo wa chapa ya viatu maarufu duniani. Alinipenda. Baada ya siku arobaini alifaulu kunipatia ruhusa ya saa arobaini na nane, na tukakimbia nyumbani pamoja kwa gari lake. Saa nane barabarani, lakini ilistahili.

Nyumbani, mama yangu aliniuliza kama nilikuwa nimetoroka. Alitarajia ningekaa mbali naye kwa muda mrefu zaidi. Saa sita usiku wa Jumapili, Franco alinichukua na tukaanza safari ya kurudi.

Nilipoingia, aliniambia nishike dumu la lita tano la divai katikati ya miguu yangu. Lilikuwa la maresciallo wake — njia ya kubaki katika neema zake. Tulipofika kambini, hata hivyo, tulikuwa tumelewa. Mara moja tuliripoti kuwa wagonjwa kwa siku mbili.

Kisha afisa mmoja alimtishia Franco hadharani. Franco alijibu, “Mara tu tutakapotoka nje ya kambi, nitakupiga risasi.” Afisa huyo

alimfanya akamatwe na kushtakiwa katika mahakama ya kijeshi. Alipewa siku sitini katika gereza la kijeshi.

Sikumwona tena pale, kwa sababu nilihamishiwa mahali pengine. Lakini muda huo ulipokwisha, mara nyingi tulikutana karibu na kazini na tukala pamoja, tukikumbuka divai ya maresciallo.

Alikuwa amefungua maduka ya viatu ya kujihudumia, na biashara ilikuwa nzuri. Kila nilipopita kununua kitu, nilipokewa kama mfalme — punguzo juu ya punguzo. Lakini ni mimi peke yangu niliyejua kwamba alikuwa muuzaji bora kuliko mimi. Sikusema neno. Nilikuwa tayari MWANAMUME WA GILLETTE.

KITUO CHA MAFUNZO YA WANAJESHI WAPYA

Mafunzo yalianza: kufungua bunduki na kuiunganisha tena, kisha nyingine, kisha bastola. Kuzisafisha. Matembezi ya kijeshi, kukimbia, mapumziko, bwalo la chakula, kazi za lazima kuzunguka kambi, bwalo la askari wa kawaida, bwalo la maafisa wasio na kamisheni, na bwalo la maafisa.

Ilikuwa Krismasi, saa tatu usiku, baridi kali. Zile fulana za sufu ziliokoa maisha, hasa tulipoanza zamu zetu za kwanza za ulinzi. Kisha wakatutuza kwa siku kumi na tano za kulinda ghala la baruti. Kujiosha kulikuwa sarabi. Ndani ya chupi yako hukuweza tena kutofautisha kimelea na uchafu, au kiwaa na chawa.

Halijoto ilikuwa ya kichaa: nyuzi thelathini chini ya sifuri. Kukojoa kulikuwa haiwezekani — mkojo uliganda, na ulitembea huku stalaktiti ya mkojo ikining'inia kwenye uume wako. Hahahahaha.

Na kama ungethubutu hata kufikiria kusinzia, ungehatarisha adhabu na gereza. Tatizo halikuwa wapi pa kwenda: tulikuwa tukilinda papo hapo, kati ya wafungwa na viwanda vya risasi.

Jioni moja ya mapumziko, nilikuwa mbali kidogo na bwalo la maafisa. Niliwatazama wanawake warembo, waliojipaka manukato, wakiwasili kwa ajili ya dansi pamoja na maafisa wao, walioangaza haiba na mamlaka. Nami nikaanza kuelewa ugumu ambao baba yangu lazima alikabiliana nao akiwa na miaka ishirini na miwili, baada ya kuacha jeshi akiwa kapteni katika kikosi cha wapanda farasi wa deraya. VIFARU. Vile vile nilivyopaswa kuviendesha, isipokuwa sikuweza kuenea ndani ya kimoja.

Lakini alasiri moja kamanda wa kombania yangu aliniita kwa kazi ya nje. Nilipaswa kumsindikiza mwanamke mmoja kwa gari hadi Napoli. Hakuna aliyeniambia alikuwa nani. Niligundua baadaye: alikuwa binti wa jenerali aliyeongoza kambi hiyo.

Uchaguzi ulikuwa umeniangukia mimi, na hakuna aliyeweza kuniambia kwa nini. Nilikuwa askari; hizi zilikuwa safari rasmi, zilizolipwa ziada. Lakini pesa haikuwa hadithi nzima.

Jina lake lilikuwa Carla. Miaka thelathini na minane, hajawahi kuolewa, hajawahi kuchumbiwa. Kusema mrembo hakutoshi hata kidogo — mchokozi na mtundu, kwa uchache.

Lilikuwa tendo langu la kwanza la uume-wema, na halikuwa baya hata kidogo. Nilisikia alinitafuta tena, lakini wakati huo nilikuwa nimehamishiwa kwenye kombania ya wanariadha wa Jeshi. Nilicheza raga, na baadaye nikaingia timu ya taifa ya kijeshi.

VIATU

Viatu ni kitu ambacho mara chache tunakifikiria kwa uzito, ingawa ni muhimu sana kwa mwili na akili. Siku zile ilikuwa muhimu zaidi hata kwamba viwe vya ngozi — malighafi pekee iliyoweka miguu yako mikavu na mwili wako wote ukifanya kazi.

Sijawahi kumaliza viatu vingi. Nimekuwa na jozi chache sana, na daima nilijaribu kutengeneza zile nilizokuwa nazo. Nilijali kazi yake, si sura. Unaweza kumpiga teke matakoni mtu yeyote unayemtaka kwa viatu vyovyote unavyotaka, na hakuna anayeona kama vina lebo ya mbunifu maarufu.

Leo mke wangu ananiomba tusimame katika duka la viatu la kujihudumia. Nakumbuka kwamba duka hilo zamani lilikuwa la Franco, askari mwenzangu, nasi tunaingia.

Miaka arobaini imepita. Bado ni lilelile — mpangilio uleule. Mke wangu anapochagua viatu vyake, ananikabidhi masanduku niyashike kabla ya kwenda kwenye mabenchi kuvijaribu.

Wakati huohuo, mwanamke mmoja anauliza sehemu ya wanawake iko wapi, nami namwonyesha njia. Bwana mmoja anauliza kama kiatu fulani kipo saizi 41, nami namwambia saizi hiyo imekwisha. Wanawake wawili wanaojaribu viatu wananiuliza maoni yangu, nami nawaambia wanapendeza ajabu katika jozi hizo.

Mke wangu haoni chochote. Kwa dakika ishirini, bila hata kutambua, nimekuwa muuzaji wa dukani. Kila mtu ananijia. Nawajibu wanaume kwa ubaridi na vibaya, huku wanawake wakipata pongezi zangu zote kwa machaguo yao.

Kaunta ya malipo inajaa na karibu inaporomoka. Mwenye duka hawezi kuelewa kinachoendelea. Tunalipia viatu vyetu na kuelekea nje, lakini kwanza namuuliza kama anamfahamu Franco. “Ndiyo,” anasema, “ni baba yangu.” “Basi mpe salamu zangu.”

Tunapoondoka, wanawake wananinyooshea vidole na kunipungia mkono. Mke wangu bado haoni chochote.

Tatizo linakuja kama saa mbili baadaye, binti yangu anapotaka kurudi kwenye duka la viatu. Huko, mwana wa mwenye duka

ananichukua pembeni na kusema, “Bwana Frega, sikusema chochote kaunta. Sikutaka wateja wasikie na kuzua tafrani. Baba alipata ajali mbaya sana mwaka 2021, na mwaka 2023 alituacha.”

Nasikitika kweli. Namsimulia mwanawe hadithi niliyoishi pamoja na baba yake, naye ananikumbatia kwa nguvu, machozi yakimlenga.

Binti yangu ananunua viatu vyake, analipa, nasi tunaondoka. Anapotuaga, mwana anaita, “Njoo unione. Nahitaji wauzaji kama wewe, wanaofanya kazi bure.” Nami nasema, “Hujapakua vitabu vyangu, sivyo?”

Anatabasamu. Na maisha yanaendelea.

Ferdinando